

GUIA DOCENT
ANTROPOLOGIA

Coordinació: BLAVIA GALINDO, CAROLINA

Any acadèmic 2019-20

Informació general de l'assignatura

Denominació	ANTROPOLOGIA			
Codi	101703			
Semestre d'impartició	2N Q(SEMESTRE) AVALUACIÓ CONTINUADA			
Caràcter	Grau/Màster		Curs	Caràcter
	Grau en Treball Social		1	TRONCAL
Modalitat	Presencial			
Nombre de crèdits assignatura (ECTS)	6			
Tipus d'activitat, crèdits i grups	Tipus d'activitat	PRAULA		TEORIA
	Nombre de crèdits	1.8	4.2	4.2
	Nombre de grups	2	0	1
Coordinació	BLAVIA GALINDO, CAROLINA			
Departament/s	GEOGRAFIA I SOCIOLOGIA			
Distribució càrrega docent entre la classe presencial i el treball autònom de l'estudiant	Hores presencials: 60 Hores no presencials:90			
Informació important sobre tractament de dades	Consulteu aquest enllaç per a més informació.			
Idioma/es d'impartició	Català			

Professor/a (s/es)	Adreça electrònica professor/a (s/es)	Crèdits impartits pel professorat	Horari de tutoria/lloc
BLAVIA GALINDO, CAROLINA	carolina.blavia@udl.cat	7,8	

Objectius acadèmics de l'assignatura

- Conèixer els conceptes i teories bàsiques de l'Antropologia
- Saber aplicar les teories al coneixement dels objectius i problemes socials que aborda el Treball Social.
- Reunir i interpretar, des d'una perspectiva antropològica, dades rellevants sobre la realitat social i els processos socials en els quals intervé el treballador social.
- Comprendre la dimensió social i cultural dels processos subjectius i de formació d'identitats personals i socials.
- Abordar amb eficàcia la lectura i el comentari crític de textos relacionats amb l'antropologia i les ciències socials.
- Aplicar els continguts de l'antropologia a l'explicació de les situacions d'individus, grups i comunitats en el món global actual.
- Saber analitzar les situacions de conflicte social o cultural, competència i marginació.

Competències

CG1: Desenvolupar capacitat crítica, d'anàlisi i síntesi.

CG6: Adquirir coneixement d'altres cultures i costums.

CT4: Afavorir el respecte als drets fonamentals d'igualtat entre homes i dones, a la promoció dels Drets Humans i als valors propis d'una cultura de pau i de valors democràtics.

CE2: Conèixer els referents de les ciències humanes i socials que aporten al treball social elements de comprensió de la realitat social.

CE6: Analitzar i avaluar els problemes i necessitats socials presents en la societat.

CE13: Familiaritzar-se amb els nous fenòmens i escenaris en els quals es pugui realitzar algun tipus d'intervenció social.

Continguts fonamentals de l'assignatura

MÒDUL I . LA REFLEXIÓ ANTROPOLÒGICA

1. INTRODUCCIÓ

- L'aparició de l'antropologia: descobriment de l'altre
- Precursors
- Diferents formes d'interpretar a l'altre: etnocentrisme i racisme, relativisme cultural
- Punt de vista èmic i punt de vista ètic

2. L'ANTROPOLOGIA COM A DISCIPLINA ACADÈMICA

- Una història de l'antropologia
- Específic de l'antropologia i del seu enfocament respecte a altres ciències socials: relacions i diferenciació
- Conceptes clau
- Mètodes i tècniques (L'etnografia. L'observació participant. El treball de camp)

MÒDUL II. EL CONCEPTE DE CULTURA

3. CULTURA I SOCIETAT

- Innat i adquirit
- Paper de la cultura a l'evolució humana
- L'adaptació cultural

4. LA TRANSMISSIÓ DE LA CULTURA

- La transmissió de la cultura: processos de socialització
- Tradicició i canvi
- La construcció social de la realitat
- Control social

5. DIFERÈNCIA, DESIGUALTAT I EXCLUSIÓ SOCIAL

- Identitat i alteritat
- Diferenciació, identificació, generalització
- Diferència i justificació de les desigualtats i exclusió
- Marginació i exclusió social

MODUL III. CAMPS DE L'ANTROPOLOGIA

6. SISTEMES DE CREENCES

- Sistemes de representació simbòlica
- Cultura com a visió del món (cosmovisions)
- Els àmbits sagrats i seculars
- Identitats, creences i representacions

7. PARENTIU

- Filiació. El parentiu com a organització social bàsica
- Sistemes de parentiu
- Prohibició del incest. El matrimoni
- Gènere i sexe
- La família contemporània. Les noves formes familiars

8. ECONOMIA

- Ecosistemes i adaptació
- Els sistemes econòmics
- Producció. Divisió del treball
- Distribució: reciprocitat, redistribució, intercanvi

e. El consum. La racionalitat econòmica

9. POLÍTICA

- Els sistemes polítics. De la tribu al Estat-Nació.
- Desigualtat, poder, govern i Estat
- Mecanismes de control polític. Hegemonia, dominació i subalternitat

Eixos metodològics de l'assignatura

Les **150 hores** de la matèria que té que dur a terme l'alumne s'organitzaran amb les següents activitats d'aprenentatge.

- **Activitats presencials: 60 hores**
  - 42 hores en gran grup. En elles es combinaran les sessions magistrals però també classes inverses -Flipped classroom-. Es proposaran tasques i dinàmiques grupals. Fomentant amb la mesura del que el grup permet la participació activa dels alumnes, sobretot amb els temes més actuals i del seu interès. Visualització de vídeos en anglès, castellà i català.
  - 18 hores en petit grup. En aquestes es duran a terme les següents activitats d'aprenentatge dirigides pel professor:
    - 16 hores. Preparació de documentació per a fer debats dirigits sobre temes d'actualitat, relacionats amb: identitat, immigració, marginació, gènere, edat, i consum de drogues
    - 2 hores: tutoria pels grups que han de preparar els debats
- **Activitats no presencials: 90 hores**
  - 37 hores: lectura dels textos presentats i treballats a les sessions dels grups mitjans, amb una recensió final de 6500 paraules (unes 700 per cada resum més conclusió global).
  - 40 hores: estudi i documentació sobre el temari.
  - 10 hores: recerca informació complementària.
  - 3 hores: proves avaluació.

Pla de desenvolupament de l'assignatura

SESSIÓ	MODALITAT (P/NP)	DESCRIPCIÓ	OBJECTIUS	TASQUES PROFESSOR/A
MÓD. 1 8 hores	Presencial	Exposició teòrica dels continguts de la matèria Activitats de recerca i treball a l'aula. Aules inverses. Dinàmiques.	Facilitar informació als alumnes. Promoure actituds crítiques. Estimular la motivació	Preparació continguts, planificació de les activitats de alumnes, reforçar els continguts Estimular el treball en grup i el debat
MÓD. 2 16 hores	Presencial	Exposició teòrica dels continguts de la matèria Activitats de recerca i treball a l'aula. Aules inverses. Dinàmiques.	Facilitar informació als alumnes. Promoure actituds crítiques. Estimular la motivació	Preparació continguts, planificació de les activitats de alumnes, reforçar els continguts Estimular el treball en grup i el debat
MÓD. 3 18 hores	Presencial	Exposició teòrica dels continguts de la matèria Activitats de recerca i treball a l'aula. Aules inverses. Dinàmiques.	Facilitar informació als alumnes. Promoure actituds crítiques. Estimular la motivació	Preparació continguts, planificació de les activitats de alumnes, reforçar els continguts Estimular el treball en grup i el debat
Grup petit 18 hores	Presencial	Debate els continguts de la matèria Presentació de les temàtiques a debat per part dels grups.	Afavorir l'actitud reflexiva i crítica. Fomentar la participació	Preparar i dirigir les sessions Motivar als alumnes Fomentar la participació i el deba

Sistema d'avaluació

25% Treball individual. Resum crític de les lectures facilitades a inici de curs (8 de les 10) (links i/o referències bibliogràfiques)

15% Activitats realitzades a l'aula en el gran grup així com la participació activa.

40% Avaluació escrita (tipus examen) dels temes desenvolupats a l'aula i les activitats realitzades. Podreu portar el material en forma d'apuntes però NO llibres. Podran portar els materials que hagi treballat i elaborat durant les activitats presencials i no presencials en forma de fitxes i/o apunts.

20% Preparació del debat que es realitzarà al grup mig. Activitat grupal.

Qui no assisteixi al grup mitjà (mínim 80%) no tindrà accés a aquest 20%

Bibliografia i recursos d'informació

Bibliografia obligatòria

Lectures per resum i comentari:

Concepte de cultura. Sentit polisèmic i "trampes" al voltant del concepte. Creació del concepte identitat cultural.

Josep Martí i Pérez (2004) *Antropòlegs sense cultura?* Institut Català d'Antropologia. Quaderns de l'Institut Català d'Antropologia 19, 2004 pp. 35-54. Disponible a: <https://digital.csic.es/bitstream/10261/8234/1/QUADERN.pdf>

Treballs precursors. Mètodes pseudocientífics.

Influència de creences pròpies de l'època i alhora creació de paradigmes.

Freud, S (1930) *El malestar de la cultura. Cap. III. Múltiples edicions. On line consultable a:*

<http://www.afoiceemartelo.com.br/posfsa/Autores/Freud,%20Sigmund/Freud,%20Sigmund%20-%20Malestar%20en%20la%20cultura,%20El.pdf>

Conceptes bàsics d'Antropologia.

Harris, M. (1987) "La naturaleza de la cultura". A *Introducción a la Antropología General* (pp. 123-136). Madrid: Alianza Editorial.

<https://antroporecursos.files.wordpress.com/2009/03/harris-m-1971-introduccion-a-la-antropologia-cap-07-la-naturaleza-de-la-cultura.pdf>

Antropologia biològica. La relació entre el biològic i el fet cultural.

Fischler, C. (2010) "Gastro-nomía y gastro-anomía: Sabiduría del cuerpo y crisis biocultural de la alimentación moderna" *Gazeta de Antropología* 26(1): 1-19.

Disponible a: http://www.ugr.es/~pwlac/G26_09Claude_Fischler.html

Identitats creació i recreació. Relació entre tradició i modernitat.

4. Pérez Galán, B. (2011) "Nuevas y viejas narrativas turísticas sobre la cultura indígena en los Andes". A Prats, L.; Santana Talavera, A.; eds. *Turismo y patrimonio: entramados narrativos* (pp. 27-48). Tenerife: Pasos. Disponible a: <http://www.pasosonline.org/Publicados/pasosoeedita/PSEedita5.pdf#page=35>

Materialisme històric i coherència interna de les estructures socials.

Harris, M. (2004) "La madre vaca". A *Vacas, cerdos, guerras y brujas: los enigmas de la cultura* (pp. 9-22). Madrid: Alianza. Disponible a:

<https://circulodeestudiosantropologicos.files.wordpress.com/2012/08/harris-m-vacas-cerdos-guerras-y-brujas.pdf>

Experiències de treball de camp. Les coherències internes de la comunitat. Els significats i els seus dispositius significants. Interpretació cultural.

Barley, N (1983) "Lo húmedo y lo seco" Cap 11. Pp 180-204. *El Antropólogo Inocente*. Ed. Anagrama 1989. Disponible A:

<https://anthroposentido.files.wordpress.com/2016/01/nigel-barley-el-antropoc3b3logo-inocente.pdf>

Sobre parentiu . Formes d'organització social/filiació. Cultura.

Cadoret, A. (2009) "Parentesco y figuras maternas: El recurso a una gestante subrogada por una pareja gay" *Revista de Antropología Social* 18: 67-82. Disponible a:

<http://www.redalyc.org/pdf/838/83817222004.pdf>

Formes de comprendre el món que dificulten aconseguir els objectius o com la pròpia percepció modula l'acció.

Montesinos, M.P.; Sinisi, L. (2009) "Entre la exclusión y el rescate: Un estudio antropológico en torno a la implementación de programas socioeducativos" *Cuadernos de*

Antropología Social 29: 43-60. Disponible a: <http://www.scielo.org.ar/pdf/cas/n29/n29a03.pdf>

Estratègies d'organització global en un context neoliberal. Les conseqüències d'antigues aliances.

Bretón, V. (2009) "¿Continuarán muriendo de hambre millones de personas en el siglo XXI?" *Revista Española de Estudios Agrosociales y Pesqueros* 224: 69-109. Disponible a:

<https://repositori.udl.cat/handle/10459.1/45569>

Prejudicis i estereotips. La seva utilitat i els riscos.

Del Olmo, Margarita (2005) Prejuicios y estereotipos: un replanteamiento de su uso y utilidad como mecanismos sociales. En: @ XXI, Revista de Educación. 7 (2005). ISSN: 1575 - 0345. Universidad de Huelva. Consultable a: <http://rabida.uhu.es/dspace/bitstream/handle/10272/1957/b15162084.pdf?seque>

Bibliografia complementària

Manuais i textos introductoris

- Aguirre, A. (ed.). (1997). *Cultura e identitat cultural. Introducció a la antropologia*. Barcelona: Bardenas.
- Guber, R. (1991). 3a. ed (2009) *El salvaje metropolitano*. Ed Paidós. Buenos Aires.
- Augè, M.; Clleyn, J.P. [2004] (2012). *Qué es la antropología*. Barcelona: Paidós.
- Bestard, J.; Contreras, J. (1987) *Bárbaros, paganos, salvajes y primitivos: una introducción a la antropología*. Barcelona: Barcanova.
- Bohannan, P. [1992] (1996). *Para raros, nosotros: Introducción a la antropología cultural*. Madrid: Akal.
- Harris, M. [1971] (2004). *Introducción a la antropología general*. Madrid: Alianza.
- Fernández Moreno, N. (2012). *Antropología y comparación cultural: Métodos y teorías*. Editorial UNED.
- Kottak, C.P. (2007). *Introducción a la antropología cultural*. Madrid: McGraw-Hill.
- Lisón Tolosana, C.; ed. (2007). *Introducción a la antropología social y cultural: Teoría, método y práctica*. Madrid: Akal.
- Llobera, J.R. (1999) *Manual d'antropologia social*. Barcelona: Pòrtic.

Tema 1: Introducció

- Frazer, J.G. [1890] (1986) *La rama dorada*. México: FCE.
- Malinowski, B. [1926] (1969) *Crímen y costumbre en la sociedad salvaje*. Madrid: Ariel.
- Scheurman, E. (1981) *Los papalagi*. Barcelona: Integral.

Tema 2: L'antropologia com a disciplina acadèmica

- Aguirre, A.; ed. (1995). *Etnografía. Metodología cualitativa en la investigación sociocultural*. Barcelona: Marcombo-Boixareu.
- Barley, N. [1983] (1997) *El antropólogo inocente*. Barcelona, Anagrama.
- Geertz, C. [1988] (1989) *El antropólogo como autor*. Barcelona: Paidós.
- Higuera Bonfil, A.; ed. (2006) *Trabajo de campo: la antropología en acción*. México: Plaza y Valdés

Tema 3: Cultura i societat

- Buñill, E. (2010) *L'evolució del Cervell*. Barcelona: Evolucionaria.
- Girard, R. [1978] (1984) *Literatura, mimesis y antropología*. Barcelona: Gedisa
- Ayala, F.J.; Cela, C. J. (2006). *La piedra que se volvió palabra: Las claves evolutivas de la humanidad*. Madrid, Alianza Editorial.

Tema 4: La transmissió de la cultura

- Berger, P.; Luckmann, T. [1966] (1979) *La construcción social de la realidad*. Buenos Aires: Amorrortu.
- Boudieu, P. [1980] (1991) *El sentido práctico*. Madrid: Taurus.
- Foucault, M. [1975] (2009) *Vigilar y castigar*. Madrid: Siglo XXI.
- Leach, E. [1976] (1989) *Cultura y comunicación: La lógica de la conexión de los símbolos*. Madrid: Siglo XXI.

Tema 5: Diferència, desigualtat i exclusió social

- García Canclini, N. (2004) *Diferentes, desiguales y desconectados*. Barcelona: Gedisa
- Nash, M.; Torres G. (eds) (2009) *Los límites de la diferencia. Alteridad cultural, género y prácticas sociales*. Barcelona: Icaria.
- Juliano, D. (1993) *Educación intercultural: Escuela y minorías étnicas*. Madrid: Eudema.
- Palerm, A. [1980] (2008) *Antropología y marxismo*. México: UAM

Tema 6: Sistemes de creences

- Izard, M.; Smith, P.; eds [1979] (1989) *La función simbólica*. Madrid: Júcar.
- Duvignaud, J. [1977] (1979) *El sacrificio inútil*. México: FCE.
- Mauss, M.; Hubert, H. [1899] (1995) *Assaig sobre la naturalesa i la funció del sacrifici*. Barcelona: Icaria.
- Morris, B. [1987] (2009) *Religión y antropología*. Madrid: Akal.

Tema 7: Parentiu

- Bourdieu, P. [1998] (2000) *La dominación masculina*. Barcelona: Anagrama.
- Juliano, D. (2004) *Excluidas y marginales*. Madrid: Cátedra.
- Narotzky, S. (1995) *Mujer, mujeres, género*. Madrid: CSIC.
- Parkin, R.; Stone, L. (2007) *Antropología del parentesco y de la familia*. Editorial Universitaria Ramón Areces.

Tema 8: Economia

- Bourdieu, P. [2000] (2003) *Las estructuras sociales de la economía*. Barcelona: Anagrama.
- Contreras, J.; Gracías, M. (2005) *Alimentación y cultura: perspectivas antropológicas*. Barcelona: Ariel.
- Paz Moreno, F. (2013). *Entre las gracias y el molino satánico: Lecturas de Antropología Económica*. Madrid: UNED.
- Sahlins, M.D. [1974] (1987) *La economía en la edad de piedra*. Madrid: Akal.

Tema 9: Política

- González Alcántud, J.A. (1997) *El clientelismo político. Perspectiva socioantropológica*. Barcelona: Anthopos.
- Hannerz, U. [1980] (1986) *Exploración de la ciudad*. México: FCE.
- Llobera, J.R.; ed. (1985) *Antropología política*. Barcelona: Anagrama.
- Ploeg, J.D. van der [2008] (2010) *Nuevos campesinos*. Barcelona: Icaria.